

Militærteori og Opprør

Clausewitz' treenighet og Maos teorier

Kadett Rasmus Solås

KRIGSSKOLEN

Bachelor i militære studier; ledelse og landmakt

Krigsskolen

Høst 2012

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
1.1 PROBLEMSTILLING.....	3
1.2 BEGREPSAVKLARING.....	4
1.3 AVGRENSINGER.....	4
1.4 DISPOSISJON.....	4
2. METODE	5
2.1 VALGT METODE OG METODEKRITIKK.....	5
2.2 VALG AV KILDER OG KILDEKRITIKK.....	6
3. TEORI.....	8
3.1 CARL VON CLAUSEWITZ.....	8
3.2 ON WAR OG TREENIGHETEN.....	9
3.3 MAO TSE-TUNG.....	14
3.4 MAOS TEORIER.....	15
4. DRØFTING.....	19
4.1 PRIMORDIAL VIOLENCE, HATRED AND ENMITY.....	19
4.2 CHANCE AND PROBABILITY.....	21
4.3 SUBORDINATION OF POLITICS.....	24
5. KONKLUSJON	28
REFERANSELISTE.....	29

1. Innledning

I denne oppgaven ønsker jeg å sette søkelyset på militærteori og opprør. Det er skrevet mye om begge temaer, men opprøret har nok hatt en mindre fremtredende plass i europeisk militær teori og militær historie. Eller som Jean F Auguste Le Miere så treffende skrev på begynnelsen av 1800 tallet om opprør ” that far from belittling these lessons (as almost all other military writers were doing)[sic] they should be carefully studied and drawn up by others (...)” (Laqueur, 1977, s113) Lærdommen det her siktes til er erfaringene hans fra opprøret i Vendee 1796-99 og den spanske borgerkrigen under Napoleonskrigene. Særlig pekte han på likhetstrekkene mellom disse opprørene, og vanskelighetene disse opprørene skapte for de som skulle slå dem ned.

Eksemplene over er fra Clausewitz sin samtid og var opprør han kjente meget godt til og studerte. (Strachan-Roth, 2007, s 183). Allikevel er opprør som selvstendig tema i *On War* berørt i liten grad. Det er kanskje ikke så betenkelig da *On War* primært handler om hva krig er, og hvilke fenomener som driver den.

Clausewitz sin ”apotheosis” benevnes ofte på engelsk som ”the Remarkable Trinity”. Det er gjennom denne Clausewitz forklarer krigens natur. Derfor er denne delen av *On War* interessant opp mot opprør og den revolusjonære krigen, som ble ført av Mao gjennom 22 år. 1. oktober 1949 etter disse årene etableres Folkerepublikken Kina.

1.1 Problemstilling

Det er derfor interessant om vi kan finne igjen noe av Clausewitz’ klassiske forklaring på krig, i noe som har sin opprinnelse fra et opprør 100 år etter på et annet kontinent. Det leder til følgende problemstilling:

”I hvilken grad finner vi igjen Clausewitz’ treenighet, i Mao’s teorier om revolusjonær krig?”

1.2 Begrepsavklaring

Benevnelsen av det som på tysk er "eine wunderliche Dreifaldigkeit(...)"(Clausewitz, 2006, s 23) som ofte er oversatt til "The Remarkable Trinity" på engelsk, er i denne oppgaven oversatt til ordet treenighet. Dette for å gjøre det lettere for leseren, slik at det er *en* benevnelse som brukes gjennom de forskjellige kapitlene. Dette avsnittet er derfor ment å gjøre det klart for leseren, at oversettelsen av treenigheten diskuteres av flere, og at det er en dypere substans i dette uttrykket, som er tillagt mening i valgt oversettelse til treenighet. Utdyping av selve treenigheten vil fremgå i teoridelen som omhandler dette.

1.3 Avgrensinger

Gjennom problemstillingen er *On War*'s teorier hovedsakelig avgrenset til hans treenighet i Clausewitz' Bok En. Selv om det i noen tilfeller er nødvendig å nytte andre deler av *On War*, for å finne referanser til treenigheten eller mer dybde på enkelte teorier.

Mao's 22 år lange revolusjonære krig er omfangsrik å studere historisk sett. Teoriene er også utviklet gjennom 22 år med revolusjonær krig. Derfor er denne oppgaven basert på Mao's hovedteorier trukket ut av hans bøker *Militærskrifter i utvalg*, og *On Guerilla Warfare*. I tillegg vil det anvendes enkelte historiske eksempler for å belyse momenter, som ikke fremgår tydelig i disse teoriene.

1.4 Disposisjon

For å svare på problemstillingen i denne oppgaven, vil jeg bygge opp oppgaven på følgende måte: Gjennom metodekapittelet vil jeg redegjøre for valgt metode og peke på svakheter ved denne, sammen med en redegjørelse for utvalget av kilder. Deretter vil de to sentrale teoriene til hhv Clausewitz og Mao redegjøres for hver for seg. I drøftingskapittelet vil jeg sette Mao's teorier inn i Clausewitz' treenighet. Gjennom denne delen vil jeg peke på likheter og ulikheter, som vil kunne ut i en konklusjon og besvarelse på problemstillingen.

2. Metode

2.1 Valgt metode og metodekritikk

Problemstillingen i denne oppgaven, krever at man går i dybden på sentrale teorier, samt skaffe nok historisk oversikt over Mao's revolusjonære krig. Dette gir en kvalitativ metode med dokumentstudie, da kvalitativ viser til egenskaper eller karakteristika ved fenomener. (Kvarv, 2010, s 135) I denne sammenhengen teorier. Siden jeg i tillegg vil sette en sentral teori opp mot en annen teori fra en konkret historisk hendelse, vil det bety å trekke slutninger, og følgelig en deduktiv tilnærming. (Kvarv, 2010, s 23-24)

Kvalitativ metode med dokumentstudie, krever å analysere teorier og tekster skrevet av andre. Enkelt forfattere kan ha forskjellig hensikt med sine tekster, eller skrevet bøker og artikler ment til forskjellig bruk, som kan være en svakhet ved dokumentstudier. Det oppveies noe, ved at det gis anledning til å velge ett bredt utvalg av tekster for å prøve å belyse flere sider rundt teoriene, men også belyse problemstillingen best mulig. Derfor vil oppgaven i stort følge den hermeneutiske tradisjon. (Kvarv, 2010, s 71). Svakheten med dette er at man kan tolke tekster og teorier utifra sin egen tid og forforståelse. (Rønnfeldt, 2005, s 38) Derfor er det valgt kilder som kan gi bedre innsikt i samtiden, slik at man lettere kan forstå dem i den konteksten de ble skrevet i. Hvilke kilder som er valgt og hvorfor, vil jeg utdype under punket som omhandler kilder og kildekritikk.

2.2 Valg av kilder og kildekritikk

Valg av kilder er avgjørende for oppgavens validitet i et dokumentstudium. I denne oppgaven er naturlige primærkilder *On War* og Mao's to bøker *Militærskrifter i utvalg* og *On Guerilla Warfare*. Disse bøkene er skrevet i sin tid, derfor har jeg i Mao's tilfelle også brukt hans bok *On Guerilla Warfare* som supplement. *Militærskrifter i utvalg* er en samling tekster som er utviklet gjennom 22 år med revolusjonær krig. Den kan oppleves noe ensidig vinklet fra Mao sitt ståsted, derfor er *On Guerilla Warfare* hensiktsmessig for å bekrefte teoriene eller få mer dybde i geriljaelementet av teoriene som er sentrale. I tillegg inneholder boken en introduksjon og notater av oversetteren Samuel B. Griffith II, som gir leseren et noe mer nyansert bilde og bakgrunn av Mao.

Siden det er påpekt en svakhet med å kun anvende Mao's teorier, har jeg tatt med en motvekt til Mao's skrifter. Det er boken *The Generalissimo* av Jay Taylor, som kan fortelle en mer objektiv historisk beretning, basert på flere sider av krigen(e) i Kina. Denne boken kan bringe frem i lyset en del elementer som ikke kommer til syne i Mao's teorier.

Oversetteren av Mao's *On Guerrilla Warfare* sier også noe angående oversettelse i sin introduksjon, der han også legger til, at noe av den originale teksten er vanskelig å oversette. Han sier også at han har gjort noen endringer for å gjøre den lettere å lese. Blant annet fjernet elementer han så på som gjentatt, eller repetert. (Griffith II, introduction i Mao, 2000, *On Guerilla Warfare*, s 38-39). Dette blir tatt høyde gjennom at oppgaven i sin avgrensing, fokuserer på hovedteoriene.

On War er oversatt en rekke ganger til flere språk. Michael Howard og Peter Parets oversettelse fra 1984 er regnet som standardverk og er derfor nyttet¹ i denne oppgaven. Enkelte som Villacres&Bassford(1995) i deres artikkel *Reclaiming the Clausewitzian Trinity*, har kritisert enkeltes tolkning av treenigheten, dette er belyst i avsnittet *Begrepsavklaring* tidligere i oppgaven, og det elementet er derfor tatt høyde for i oppgaven.

---

¹ Har nyttet 1993 utgaven i denne oppgaven.

Clausewitz skrev selv at boken ikke var ferdig i sin introduksjon i *On War*. Denne oppgaven tar for seg i stort Bok En, som han selv anså som ferdig. Selv om andre deler av boken brukes for et bredere innblikk i treenigheten.

For å forstå Clausewitz bedre har jeg brukt sekundær kilder som boken til Hew Strachan & Herberg-Rothe(ed's)(2007) *Clausewitz in the Twenty First Century*. Spesielt da denne boken omtaler Clausewitz relevans i moderne tid. Dette har vært viktig siden oppgaven tar for seg hans teorier opp mot det Mao gjorde over 100 år senere. Denne tar også for seg noen sentrale kritikere som Martin van Creveld mfl, og er hensiktsmessig for å belyse kritikk mot noen av Clausewitz' teorier.

Peter Paret's *Clausewitz and the State* og C.B.A. Behrens artikkel i *The New York Review* om samme bok, er nyttig for å se på hans samtid, men også for å gi noen nyanser når vi setter teoriene opp mot hverandre. Dette er viktig for å ikke bare trekke ut teorier fra en bok og tilegne dem moderne mening eller vår forforståelse. (Rønnfeldt, 2005, s 38) Derfor er disse anvendt for å få en bedre forståelse av datidens Prøysen og samtiden til Clausewitz. Øvrige tekster og bøker som er nyttet som hjemmel eller belegg for enkeltargumenter eller temaer er beskrevet i referanselisten.

3. Teori

3.1 Carl von Clausewitz

”Clausewitz’ life was that of a soldier.” (Gatzke, 1950, introduction i General Carl von Clausewitz²[CvC], *Principles of War*, s 1) Er et treffende sitat som gir en beskrivelse av hvem han var. Altså en militarist med en oppvekst omkranset av offiserer, og produkt av datidens Prøysen.(Paret, 2007, s 17) Han var en ung soldat og senere offiser, som fikk sin ilddåp og militære erfaringer i Napoleons æra. Dette var en omveltende periode som brakte store endringer i måten å drive krig på i Europa. Ikke bare taktisk og teknologisk, men også samfunnsmessig.(Howard, 2001, s75)

Hans liv som soldat startet allerede som 12 åring, og kamp fikk han allerede oppleve året etter i en alder av 13. Han var derfor en offiser med tidlig praktisk erfaring, men primært i den tapende part mot Napoleon.(Paret, 2007, s 431) Blant annet opplever han det store slaget og Prøysens tap ved Jena i 1806. Her ser han iht til Paret (1993, introduction i CvC *On War*, s 14), hvilken plass politikken har i krigføringen. Han bemerker at ”war could not be considered in isolation, as an essentially military act(...)” (Paret, 1993, intr. i CvC, *On War*, s 14). Clausewitz hevder videre at politikken som ble ført i tiåret før, avgjorde saken, før slaget i det hele tatt ble startet (Paret, 1993, intr. i CvC *On War*, s 14)

I tillegg til å se og oppleve store slag med egne øyne, deltok han (primært) som rådgiver og i stabsstillinger på flere fronter. Eksempelvis på russisk side i 1812, der han (med flere) i protest sier fra seg sin stilling i den Prøyssiske hæren. (Howard, 1992, s 9). Først i 1815 returnerer han og gis plass i sin gamle hær. Han har derfor erfaring fra flere sider av flere slag. Han bekler også i stort stillinger som rådgiver, som også gir et argument for at han fikk flere perspektiver, og ser flere sider ved krigen som fenomen. Summen av disse erfaringene, både det som må ha opprørt han, nemlig å være på den tapende part, samt tjene to stater sine kriger, gir teoriene en solid bredde og praktisk forankring.

---

² Carl von Clausewitz forkortes i referansene videre i oppgaven som CvC

3.2 On War og Treenigheten

“It was my ambition to write a book that would not be forgotten after two or three years, and that that possibly might be picked up more than once by those who are interested in the subject.” (CvC,1993, s 72)

At Clausewitz opnådde dette målet er nok klart idag. *On War* har påvirket hvordan vi tolker og ser krig på, eller som Hew Strachan sier(...) ” the prism through we have come to look at war”(...) (Strachan&Roth, 2007, s 1). Fordi Clausewitz og *On War* dreier seg om hva krig primært er, og hvordan krigen som fenomen og handling kan forstås ut fra de krefter som driver den.

Clausewitz definerer derfor krig som ”merely a duell” og “War is thus an act of force to compel our enemy to do our will.” (CvC, 1993, s 83). For å billedliggjøre dette, viser han til eksempelet mellom to brytere, som bruker sin kraft for å påtvinge motstanderen sin vilje, altså tvinge han i bakken.(CvC, 1993, s 83) Han ser derfor på krigen som en menneskeskapt handling, der viljen til å slå er iboende i mennesket, som inngår i ett av elementene i hans treenighet.(CvC, 1993, s 101)

Krigens karakter defineres derfor i denne duellen, som igjen defineres av begge siders treenighet. Altså en treenighet av tre elementer, eller krefter som virker mot og med hverandre. Clausewitz forklarer derfor krigens natur gjennom denne treenigheten. Disse kreftene står derfor fast, mens krigens karakter kan endre seg, slik den første setningen i utdraget under forklarer. Men som han utdyper er krigen *noe mer* enn en kameleon som kan skifte farge etter omstendighetene.

Han understreker at man må se disse i sammenheng fordi, hvis man: “A theory that ignores any of them or seeks to fix an arbitrary relationship between them would conflict with reality to such an extent that for this reason alone it would be totally useless.” (CvC,1993, s 101)

Under er avsnittet dette handler om:

War is more than a true chameleon that slightly adapts its characteristics to the given case. As a total phenomenon its dominant tendencies always make war a paradoxical, trinity--composed of primordial violence, hatred, and enmity, which are to be regarded as a blind natural force; of the play of chance and probability within which the creative spirit is free to roam; and of its element of subordination, as an instrument of policy, which makes it subject to reason alone.

The first of these three aspects mainly concerns the people; the second the commander and his army; the third the government. The passions that are to be kindled in war must already be inherent in the people; the scope which the play of courage and talent will enjoy in the realm of probability and chance depends on the particular character of the commander and the army; but the political aims are the business of government alone. (CvC ,1993, s 101)

Disse kreftene som utgjør krigens natur, er derfor etter Clausewitz sitt syn uforanderlige og alltid tilstede, og kan ansees som lover. (CvC, 1993, 101) Disse kreftene er representert og utøves normalt sett av noen ”aktører”. Clausewitz selv underbygger dette i avsnittet over, ved å si at de hovedsakelig omhandler folket, hæren og sin general³ og myndighetene.

Hvordan disse henger sammen, og derfor er en treenighet, er best å vise gjennom følgende eksempel: Myndighetene i et land, søker å være mer rasjonelle enn folket. Folkets vilje til å støtte myndighetene igjen, avhenger av deres støtte(aktiv eller passiv) til krigen og hvordan den føres. Hærføreren trenger ressurser for å bøte på den usikkerheten og tilfeldighetene som rår i krigen. Hærføreren må også ha folkets tillit til å utøve makt på deres og myndighetenes vegne, men også tillit fra myndighetene til at han har egenskapene som gjør at han vinner. Derfor blir dette en dynamisk tilstand som endrer seg etter hvert som kreftene i treenigheten endrer seg og påvirkes.

For å gjøre det lettere for leseren kan man trekke ut treenigheten i de tre punktene under, i den rekkefølgen de står i teksten. Men de er likeverdige og må derfor ikke forstås som de står i en prioritert rekkefølge. Under vil jeg redegjøre for de enkelte punkt og knytte dem opp mot tidligere nevnte aktører.

- Primordial violence, hatred and enmity.
- The play of chance and probability.
- The subordination as an instrument of policy.

Primordial violence, hatred and enmity

Rå vold, hat og fiendskap er følelser normalt sett å finne i folket eller massene og er deres bidrag i krigens natur. Den ”passion” som skal oppildnes i krigen, må være iboende i folket, sier Clausewitz i slutten av utdraget over. Altså en erkjennelse av at det er fiendtlige følelser eller hat og lidenskap (passion som han selv kaller det) i folket som kan brukes, og som er tilstede i krigen. Det kan være at han sikter til den Franske Revolusjons ”levee en masse” eller som Scharnhorst utdyper ”The success of the French armies (...) was closely connected with the transformation of the society that lay behind them, with the emergence of the idea of a French nation.” (Howard, 1983, s 7)

Clausewitz beskriver opprør i kapitlet *People in Arms* i *On War*. Her diskuterer han bruken av opprør og energien i det, men benevner det mer som ett middel. Flere rundt han beskriver bruken av folket i en form for opprør (popular uprising) som problematisk, men siden han ser på det som ett middel ift fienden, legger han ikke vekt på det som kan oppstå av sosial uro. (CvC, 1993, s 578)

En krig vil nødvendigvis kreve at det er følelser i sving hos massene fordi utøvelse av vold uavhengig av argumentet over, betyr at man til sist må ta liv og utsette seg selv for fare. Clausewitz skrev derfor at “war is a clash of interests, which is resolved by bloodshed (CvC, 1993, s 173.) I avsnittet *Moral forces and effects*, utdyper han det noe mer. Hvis det ikke eksisterer fiendskap eller hat mellom de to nasjonene som går til krig på forhånd, vil kampene i seg selv bringe frem fiendtlige følelser, som hat og gjengjeldelse. (CvC 1993, s159) ” That is only Human(...)” (CvC, 1993, s 159)

Det gir oss to sider av denne saken, enten at man i folket kan utnytte kreftene i hat eller følelser for en sak. Clausewitz benevner dette også som hostile feelings og hostile intentions. Eller en lidenskap (passion) for en sak som kan brukes som støtte eller drivkraft, slik eksempelet fra den Franske revolusjon indikerer. Uansett vil det springe frem sterke følelser som resultat av krigen i seg selv. Dette er et godt argument på hvordan denne kraften alltid er tilstede, og derfor er en del av krigens natur. Slike følelser eller krefter, som blir sluppet løs bevisst eller ikke, vil nødvendigvis påvirke krigen og dens karakter. De må eller bør i enkelte

---

³ I avsnittet som omhandler dette benevnes commander, dette er oversatt til general.

tilfeller tøyles for å utnytte sitt potensial. Så hvordan tøyle dette? Noe av svaret ligger kanskje i de to andre kreftene.

Chance and probability

Det er i dette rommet de militære lederne opererer. De utøver maktmiddelet militær vold, og prøver med sitt talent og mot å oppveie mest mulig mot elementet usikkerhet og tilfeldigheter. Samt kontrollere denne maktbruken som nevnt i avsnittet over.(CvC, 1993, s101) Dette elementet er interessant av to årsaker. Den tar for seg miljøet hærene opererer i, som ikke lar seg kontrollere fullt ut. Ut av dette ser vi Clausewitz' begrep om friksjon, eller det uforutsette. Clausewitz utdyper dette i større grad i *On War*, men i kort er det de ytre påvirkningene som spiller inn. Det kan være værforhold eller uhell, eller andre faktorer som er vanskelig å forutse.

Ytre faktorer er en sak, men du aldri kan være helt sikker på hva fienden faktisk vil gjøre. Summen av alt dette, eksemplifiseres kanskje best i følgende to sitater: "everything in war is very simple, but the simplest thing is very difficult. (CvC, 1993, s138). Og "(...)this tremendous friction(...)is everywhere in contact with chance and brings about effects that cannot be measured, just because they are largely due to chance(...)" (CvC, 1993, s 139) Altså friksjon koblet mot tilfeldigheter, øker den og gjør den enda mer uforutsigbar.

Hvordan "utlikner" man det over, for noe må være mulig? Det ligger i det andre poenget for i dette "rommet eller miljøet" er "(...)the creative spirit is free to roam(...)" (CvC, 1993, s 101) Altså et argument for at aktøren i denne sammenhengen er generalen og hæren. Nøyaktig hvordan hans talent og mot får utspille seg på i dette miljøet, avhenger av Hæren og karakteren til generalen.(CvC, 1993,s 101). Ut av dette kan man si at disse tilfeldighetene og usikkerheten utfordrer generalens evner og kreativitet, til å bruke og evt snu dette til sin fordel. (Herbig,1989, *Chance and Uncertainty in On War* i Handel(ed), 1989, s 98) Han må derfor utnytte kreftene i Hæren, men samtidig kunne tøyle, og anvende de riktig for å oppnå målet(politisk) som skal virkeligjøres. Det leder oss til neste element eller kraft; nemlig det politiske.

The subordination, as an instrument of policy

Dette punktet er noe Clausewitz er meget godt kjent for. Særlig uttrykket at krig er en videreføring av politikken med andre midler, som er noe av det første du møter i *On War*. I Bok En blir dette punktet understreket flere steder. Dog er det mest velegnede sitatet: "War is not merely an act of policy but a true political instrument, a continuation of political intercourse, carried on with other means," (CvC, 1993, s 99) Som viser litt mer dybde og mening om temaet. Derfor er alle kriger en politisk handling, der det politiske målet er det som er avgjørende, og middelet som brukes er krig. "And means can never be considered in isolation from their purpose" (CvC, 1993, s 99)

Aktøren i dette elementet eller kraften, er beslutningstakerne eller myndighetene, som definerer hva og hvor mye makt som må anvendes for å nå det/de politiske mål. Altså elementet som tar de rasjonelle avgjørelser(reason) og gjennom sine politiske føringer fører en viss kontroll på elementene beskrevet over. Når det gjelder myndigheter i dette tilfellet, er det som Strachan&Roth(2007) sier, mulig å bytte ut state med "warring community" og dermed gi begrepet en moderne vri. Allikevel er det viktig å se det i lys av hans samtid og da hans forståelse av hva statsbegrepet innebærer, som de videre påpeker. Uavhengig av dette er det essensielle at det politiske er overordnet og krig som middelet.

Kontrollen er da gjennom de politiske mål og føringer for krigen."The degree of force that must be used against the enemy depends on the scale of political demands on either side"(CvC, 1993, s s 707) Og politiske mål og "klima" kan endre seg i løpet av krigens gang, som igjen dikterer formen og uttrykket til krigen. Fordi "the original political objects can greatly alter during the course of war and may finally change entirely" (CvC, 1993, s 104). Endrer forholdene seg drastisk nok, taler følgende sitat for seg selv: "Once the expenditure of effort exceeds the value of the political object, the object must be renounced and peace must follow." (CvC, 1993, s 104).

Derfor vil bruken av makt dikteres av det politiske målet, som igjen vil påvirkes av folkets vilje til konflikt. Hvis dette målet endres, vil også maktbruken kunne endres. Slik at krigen kan påvirke politikken, som igjen kan påvirke utøvelsen av makt. Fordi som Clausewitz utdyper, er ikke "the political aim a tyrant" (CvC, 1993, s 98) men "It must adapt itself to its

chosen means.” (CvC, 1993, s 98). Her ser vi hvordan elementene i treenigheten henger sammen og gjensidig påvirker hverandre.

Clausewitz beskriver derfor krigens natur gjennom treenigheten og kreftene er tilstede i enhver krig og må sees i sammenheng med hverandre. Derfor er det et punkt til som er nevnt, men må utdypes noe mer. Det er alltid minst to treenigheter i en krig. Fordi som jeg innledet med i dette kapitlet, dreier det seg om en ”duell” der begge sider har hver sin treenighet som møtes på slagfeltet i utøvelsen av voldsmakt. I dette møtet, og i de ulike politiske målsetninger man har i duellen, vil påvirke krigens karakter. Her er både hæren og folket forskjellig, og slik må hver krig sees i sammenheng i sin tid og sine omgivelser og sine samfunn som de(treenigheten) springer ut ifra.

3.3 Mao Tse-tung

For å skjønne Mao og hans teorier er det viktig å se på hans bakgrunn og hvor han kommer fra. Det kan være med å forklare bakgrunnen for hans tanker og hvordan teoriene hans formes.

Mao Tse-Tung var en bondesønn fra Hunan provinsen, og født i 1893. Faren hadde tilegnet seg et godt stykke land og ble regnet som en ”middelklasse” bonde. (Griffith II, 2000, Introduction i Mao Tse-Tung, *On Guerilla Warfare*, s 12) Som ung fikk han anledning til å gå på skolen, og var en flittig elev med appetitt for lesing. Spesielt historie og politikk var hans lidenskap (Ibid, s 12-13)

Etter endt skolegang fikk han jobb på Peking Universitetets bibliotek, som gav han tilgang til bøker, men ble også en del av Marxist studiegrupper. Han studerte i denne perioden Marx og Engels, og oppdaget Lenin og Trotskijs tekster. (Ibid, s 13) Da Kinas Kommunistiske parti ble etablert i 1921 ble han medlem av partiet. Det er nå han oppdaget sitt ”oppdrag”, nemlig det å skape ett nytt Kina i henhold til doktrinene til Marx og Lenin. (Ibid s 13)

Det var klart ganske tidlig for Mao, at bøndene, som det var over 400 millioner av, var nøkkelen til å endre Kina. Kina var et føydalt samfunn og bøndene var særdeles utsatt. Samfunnet rundt Mao og bøndenes posisjon beskrives best av følgende sitat:

(...) they lived in constant fear of army press gangs and of provincial officials who called them out summer and winter alike to work on military roads and dikes. The Chinese peasant, in his on expressive idiom, “ate bitterness” from the time he could walk until he was laid to rest in the burial plot beneath the cypress trees. (ibid s14)

Det er i dette klimaet, med en overlegen motstander i Japan og senere Kuomintang⁴[KMT], Mao må forme og utvikle sin strategi og teorier.

3.4 Maos teorier

Mao understreker at Kinas revolusjonære krig må forstås i rammen av Kina.(Mao, 1978, s 89) Av den grunn kan hans teorier oppleves noe mer konkret og stegvis tilnærming til seier, som dette kapittelet vil vise.

Først og fremst er Kinas revolusjonære krig, er en langvarig krig som kjempes i tre stadier. (Mao, 1978, s 215)

- Den første er den strategiske defensiven.
- Det andre stadiet er når fienden konsoliderer seg strategisk, og Kina forbereder seg på motoffensiven.
- Tredje stadiet er perioden med den strategiske motoffensiven til Kina og fiendens strategiske tilbaketrekking. (Mao,1978, s 242)

I Mao's *On Guerrilla Warfare* beskrives 7 steg for å realisere det politiske målet. Disse punktene må sees i sammenheng med de tre stadiene i den langvarige krigen. Der de tre første punktene vil være selve grunnlaget for å kunne gå over i en gerilja og fase med åpen motstand. Disse 7 punktene er som følger:

---

⁴ Kuomintang benevnes som KMT videre i oppgaven.

1. Arousing and organizing the people
2. Achieving internal unification politically.
3. Establishing bases.
4. Equipping forces.
5. Recovering national strength.
6. Destroying enemy's national strength.
7. Regaining lost territories. (Mao, 1978, s 43)

Det politiske grunnlaget, kampen om befolkningen og etablering av baser.

I Maos teorier er formålet å fjerne den ytre fienden Japan. Det er allikevel viktig som Griffith II(2000) skriver i sin introduksjon, at Mao og Kinas Kommunistiske Parti[KKP]⁵ sin hovedmålsetning var å "seize state power" og bruk av revolusjonær geriljatakikk var middelet (Mao, 1978 s 40) Det betyr at selv om Mao ofte samarbeidet med KMT mot Japan under den såkalte "United Front", var hovedmålet å ta makten i Kina, som selvsagt betydde å slå Chiang Kai-Shek og hans KMT på et eller annet tidspunkt. Som de også til slutt gjør etter Japan blir drevet ut av Kina.

Men før opprøret kan bli effektivt må det på plass et politisk grunnlag. "Uten et skarpskåret, konkret politisk program er det umulig å mobilisere alle de væpna styrkene og hele folket til å føre krigen mot Japan frem til slutten" (Mao,1978 s 263-64) Dette skal gjøres gjennom løpesedler, skuespill (det var en meget høy andel analfabetisme blant bøndene) filmer og gjennom skoler. (Mao, 1978, s 264). At politikken er avgjørende for Mao, kommer godt frem av følgende sitat og taler for seg selv. "Vi må knytte den politiske mobiliseringa til krigen sammen med utviklinga i krigen og med livet til soldatene og folket, og vi må gjøre den til en bevegelse som pågår uten stans. Dette er ei uhyre viktig sak, og seier i krigen er i første rekke avhengig av den." (Mao, 1978, s 264)

Mao er velkjent for utsagnet om at geriljaen må bevege seg blant folket som fisken svømmer i havet. Han sier også at mobiliseringen av folket vil skape ett hav som de kan drukne fienden i. (Mao, 1978, s 263) Derfor er folket og mobiliseringen og støtte blant dem avgjørende for Mao. Når det politiske fundamentet er på plass må dette bringes ut og nedover i rekkene fordi ”Vi kan ikke vinne en så stor nasjonal revolusjonær krig som vår uten omfattende og grundig politisk mobilisering.” (Mao, 1978, s 262) Med politisk mobilisering sier han at ”(...)det er nødvendig at hver soldat og sivilist forstår hvorfor vi må utkjempe krigen, og på hvilken måte den angår han.” (Mao, 1978, s 263).

I alle stadier av krigen er det også sentralt med baseområder og videre etableringen av disse. For Mao er disse basene sentrale av flere årsaker. Ikke kun et sted å operere ut ifra, men en kilde for bl.a. rekruttering, hvile, etterforsyning og etterretning. I tillegg skaper disse basene et viktig utgangspunkt for en administrasjon. Det er også et område å fortsette å utvide og utvikle baseområdene i områdene rundt. Altså spre seg sakte men sikkert videre utover landet. (Mao, 1978, s 190-91)

Den politiske dimensjonen gir to muligheter for Mao, den ene er selvsagt å fokusere på det politiske målet, og sørge for at det som gjennomføres har en forankring mot det. Samtidig er det et motmiddel til kraften i folket, særlig i begynnelsen når det ikke er et stort nok apparat til å kontrollere alt, da han har en desentralisert modell. Dette ser vi utslag i på bakken, med politiske og militære elementer som sørger for dette i avdelinger(geriljaenheter), baser og i dagliglivet. (Mao, 2000, s 44) Men også måten han setter regler for soldater så vel som gerilja ift oppførsel mot sivile og krigsfanger. Reglene dreier seg om alt fra å re sengen, til å erstatte det man ødelegger. (Mao, 2000, s 92)

De tre stadier og den langvarige krigen

De overnevnte forutsetninger er pågående prosesser, men for å oppnå endelig seier beskriver Mao at den langvarige krigen vil skje over tre stadier. De syv punktene over er mer detaljert og konkrete punkter som flyter over i all de tre stadiene.

---

⁵ Kinas Kommunistiske Parti forkortes til KKP videre i oppgaven.

Mao er klar på at det er vanskelig å spå nøyaktig hvorledes disse stadiene vil se ut, men han lager en grov skisse som han kaller det. (Mao, 1978, s 242) I det første stadiet vil fienden (Japan) krige og okkupere seg innover landet. Der Mao utdyper i samme kapittel at han(Japan) vil møte på kolossale utfordringer, kostnader og tid. Mao erkjenner at områder vil bli tapt i dette stadiet, og man må forberede seg på en langvarig krig. (Mao, 1978, s s 242) Etter hvert i stadiet, beskriver Mao et japansk styrke som er krigstrøtte, og at Japan vil begynne å få utfordringer økonomisk. (Mao, 1978, s 244)

Det andre stadiet beskrives av Mao som et strategisk dødpunkt. Det vil si at på slutten av stadiet nummer en, vil fienden bli nødt til å ” fastsette visse endepunkter” (Mao,1978, s 244) Da vil fienden bli nødt til å stanse sin offensiv og trygge disse endepunktene, og sikre de områder som til da er blitt okkupert. Geriljakrigføring er brukt i begge stadier, særlig mot baser og fiendens bakre områder. (Mao, 1978, s 244)

Mao erkjenner at egne styrker ikke har utdanning og erfaring i krig. Derfor kan man også se på de to første stadiene som en oppbyggingsfase av regulære styrker. Mao utdyper dette med å si at ”En som ikke har hatt sjans[sic] til å gå på skole, kan også lære krigføring- han kan lære ved å sloss i krig.” (Mao, 1978, s 101) Så geriljakrigføring er ikke bare en nødvendig(og effektiv) taktikk i kampen mot en overlegen fiende, men også en måte å lære massene til å bli soldater.

I den tredje fasen som er motoffensiven for å ta tilbake okkuperte områder, vil geriljakrigføringen fremdeles være brukt som taktikk og middel. I denne fasen vil geriljaen være mer til støtte for regulære operasjoner. (Mao, 1978, s 247) Mao sier i sine teorier at Guerilla warfare er: “(...)one aspect of our total or mass war because they,(...)are of themselves incapable of providing a solution to the struggle.” (Mao, 2000, s 41)

Avsnittet over og siste stadiet i krigen er derfor en overgang til den strategiske motoffensiv med bruk av regulære styrker, som tilslutt er det som iht Mao kan gi endelig seier. Altså en tilintetgjørelse av fienden som kun kan oppnås gjennom regulære slag. Dette er best eksemplifisert gjennom de store felttogene i 1948-49 der Huau-Hai felttoget sees på som det avgjørende slaget. Ett felttog der KMT hadde 550 000 mann på sin side og Folkets Frigjøringshær med 600 000 på sin side.(Mao, 1978 s 421). Det er verdt å merke seg at dette slaget er mot KMT, og ikke Japan. Men trekker frem eksempelet, da det ansees som et avgjørende slag før Folkerepublikken Kina blir etablert 1. oktober samme år.

---

4. Drøfting

4.1 Primordial violence, hatred and enmity

”The passions that are to be kindled in war must already be inherent in the people(…)” (CvC, 1993, s 101). Mao i uenighet med Moskva forsto tidlig at opprøret måtte ha basis i bøndene. Ser vi dette sitatet opp mot det som er beskrevet i avsnittet om Mao, der den kinesiske bonden beskrives som en som ”ate bitterness from the time he could walk”, kan vi se tydelige paralleller. Det forteller oss også hvorfor bøndene ble så viktig for Mao. Clausewitz på sin side kjente også godt til den fiendskap som var mellom Prøysen og Frankrike som også var latent i folket. De hadde tross alt kriget seg imellom over lang tid, og fortsatte i det sporet i årene som kom.

Allikevel kan vi nyansere argumentet over noe. Mao på sin side snakker ikke kun om en form for ”sak” eller folkets vilje til å kjempe for noe. For Mao er folket også nøkkelen til opprøret fra start til slutt. Ikke bare viljen til å slåss, men for støtte, rekruttering, etterretning, et sted å opprette baser og mye mer, som de 7 stegene og de tre stadiene utdyper. Det dreier seg ikke bare om en støtte fra folket til myndighetene til å gå til krig, eller en vilje til å la seg uniformere og undergå en militær opplæring og disiplin. Denne ulikheten ser vi får utslag i måten han omtaler viktigheten av befolkningens støtte for nesten alt han gjør, og er avgjørende for krigen. Som sitatene i teoriedelen utdyper.

Det betyr at Mao trekker denne delen av treenigheten noe lenger enn det Clausewitz muligens så for seg i sin tid. For Clausewitz på sin side diskuterer også folkets iboende kraft i On War, der han sier at ”popular uprisings” har sine motstandere og tilhengere(advocats) (CvC, 1993, s 578) Det interessante som Clausewitz sier videre, ligger i at et slikt opprør er(sett av kritikerne) ”(...) a state of legalized anarchy that is as much of a threat to the social order at home as it is to the enemy(…)” (CvC, 1993, s 578) For Clausewitz derimot, var ikke dette relevant, og så kun på dette i forhold til fienden, og ”(...)consider a general insurrection as simply another means of war- in its relation, therefore, to the enemy.” (CvC, 1993, s 578)

Mao er også klar på at dette er et viktig middel i krigføringen og er en sentral likhet. Allikevel er massene for Mao mer enn et middel som Clausewitz hevder, men er selve nøkkelen for hans endelige seier i Kina. Derfor kan dette føre til en "samtid" diskusjon. For Clausewitz i kapittelet *People in Arms*, er ikke fremmed for bruken av folket. Han var altså ikke redd for at de skal skape sosial uro som andre var. For å skjønne hvorfor må vi se litt på samtiden hans. Fordi "No one could have found revolution more repugnant than he did, but he did not believe that it was a danger." (Behrens, 1976 s 42) For "The Germans, he said, had often been invaded but when had they been known to revolt?" (Behrens, 1976 s 42)

Med referanse til den Franske Revolusjon så nok Clausewitz effekten av å bruke hele staten eller folket i krigføringen, Han var positiv til reformer rundt 1815, men det dreide seg nok mer om fjerning av hindringer han selv var offer for som "ikke adelig". Derfor vises denne nyanse forskjellen mellom dette elementet og Mao i hvordan hæren reformeres og bygges opp i Prøysen. Det gjøres med bruk av konseptet verneplikt, altså under militær kontroll. "(...)to turn a whole nation into soldiers the military spirit must be inculcated into it in peace." (Behrens, 1976). Så på Clausewitz sin samtid, blir dette kontrollert gjennom det militære apparatet. Her ser vi ulikheten hos Mao's teorier gir utslag i eksempelvis bruken av geriljatakikk, som utdanningsarena for soldaten.

Mao på sin side anvender særlig sine politiske , men også regulære militære utsendinger som motmiddelet, hva angå en kontroll av massene "All Guerilla units must have political and military leadership." (Mao, 2000, s 44) og geriljakrigføringen "(...)must be adjusted to the the enemy situation(...) and the situation of the people."(Mao, 2000, s 46)

Selv om det over nyanserer likheten i teoriene ut ifra et samtidsperspektiv. Rører det allikevel ikke ved måten vi ser den første delen av treenigheten passer inn i Maos teorier når det gjelder folkets vilje til å kjempe. Ikke minst bruken av deres iboende vilje til å sloss for noe. Schmitt(2007) sitt sitat oppsummerer dette godt: "Mao's approach is as simple as it is effective. War has its meaning in enmity. Because it is the continuation of politics, it also encompasses politics(...)" (Schmitt, 2007, s 59)

En annen tilnærming til elementet *Passion*, er det Clausewitz beskriver som det hatet og fiendskapen eller rå vold, som uansett dukker opp som et element i krig. Clausewitz sier at krigen er brutal, og at det må herske noen følelser for at mennesker skal være villige til å sloss. De to motivene er "hostile feelings" and "hostile intensions". (CvC, 1993, s 84)

Direkte referanser til dette i Mao's teorier er ikke så lett å finne. Allikevel kan man spore det til en viss grad hvis man ser noen av tekstene i dette lyset. Det synes som at han er klar over disse følelsene og spiller på dette. Særlig i retorikken og ordbruken mot Japan, der ord som hensynsløs og brutal nyttes ofte. Japans brutalitet i Kina som beskrevet i Taylor(2009) er ofte ekstrem, med nedbrenning av landsbyer og slaktning av beboere og buskap.(Taylor, 2009, s 173) Måten han setter disse følelsene opp mot hverandre kommer praktisk til syne i Maos egne regler for oppførsel i omgang med sivile, så vel behandling av krigsfanger som får muligheter til bla, å returnere eller bli å få eget jordstykke. (Galula, 2006, s 35)

Delkonklusjon:

Begge teorier anerkjenner at det må ligge noe latent i folket som får dem til å enten støtte krigen, eller bli en del av den selv. Det som blir en ulikhet, hvis vi skal bruke det uttrykket, ligger i graden Mao trekker dette elementet i sine teorier. Folket er i større grad avgjørende for Maos opprør. Bakgrunnen for det er utgangspunktet de to har og sin samtid. Mao på sin side skal ikke bare krige, men bygge ett opprør fra bunnen som bereder grunnen for opprøret. Valget av bønder som grunnlag, er et eksempel på hvordan denne likheten utøves i praksis av Mao.

4.2 Chance and Probability

Som beskrevet i teorikapittelet er denne delen av treenigheten noe som primært omhandler hæren og generalen. Sett i lys av det, så ser vi at denne delen av treenigheten er viktig i Mao's teorier. Mao i sine 7 steg, og i de tre stadier viser tydelig behovet Mao har for en hær. Siste steg tar for seg det å ta tilbake okkuperte områder fra fienden. Dette kan kun gjøres gjennom regulære slag, da både Mao og Clausewitz er enige i at geriljakrigføring kun er et middel, og kan ikke stå for en løsning alene.

Mao beskriver også geriljakrig som en måte å utdanne soldater og ledere. Og ledere er viktige elementer for Mao og Clausewitz i denne delen av treenigheten. Han sier følgende om geriljakrigføring i *On Guerilla Warfare*: "Guerilla hostilities are the university of war(...)" (Mao, 2000, s73). Når Mao har nok støtte i befolkningen, kan han etter hvert gå over i åpen konflikt gjennom geriljakrigføring og bruker det som et virkemiddel. Ikke bare fordi han må, men også fordi det er hensiktsmessig for å utdanne soldater. Dette treffer godt med Mao's

siste stadiet i krigen, der han beskriver en overgang til bruk av regulære styrker med regulære slag, slik vi ser mot slutten i 1948-49.

Det bør ikke være en overraskelse at Mao og Clausewitz er enig i elementet om at hæren og dens sjefer har en sentral plass i krigen og teoriene. Går vi litt dypere i dette elementet i treenigheten, enn det over indikerer, ser vi at Clausewitz trekker paralleller til krig og gambling. Fordi krigen fra start til slutt, er samspillet mellom muligheter, sannsynlighet, hell og uhell. (CvC, 1993, s 96-97). Her retter nok Clausewitz et argument mot fristelsen å tilnærme seg krig og planlegging rent matematisk. Altså at krigen kan kontrolleres i en eller annen grad, gjennom doktriner og manualer.

Mao på sin side er ikke direkte på dette spørsmålet i sine teorier. Det betyr ikke at dette elementet ikke finnes. Det er nettopp svakhetene til fienden han skal forsterke, og selv om han ikke nytter ordet friksjon direkte, så ligger det indirekte i tankegangen om bruk av geriljaen. Denne type taktikk har i seg det å utnytte fiendens svakheter og eksempelvis minimere egen risiko ved b.la. velge tid og sted for angrep.

Mao utdyper også bruken av Kinas utstrekning og natur som ledd i kampen. Allerede det første punktet eller erkjennelsen av at dette er en langvarig krig, viser at han er bevisst på elementet usikkerhet. Fordi han skjønner utfordringene, og alt som må overkommes for å nå sin seier. Dette viser også til argumentet om at generalens talent og kreativitet spiller en stor rolle i å snu dette og bruke det til sin fordel.

Det over ser vi får utslag i teoriene og det som benevnes som stadiet 1, der Mao forklarer at Japan vil få kolossale utfordringer. Ikke bare må han trekke langt inn i landet, som i seg selv vil kreve enorme ressurser, men gjøre det mot en motstander som nytter gerilja taktikk. Det er også en langvarig krig, som sinker og svekker Japan gradvis. Dette indikerer en tilnærmig til dette punktet i teoriene, men da som noe man kan utnytte ved å være bevisst på dette fenomenet.

Når det kommer til en langvarig krig og hyppige avbrytelser i fremdriften, så skal det bemerkes at Clausewitz på sin side ser noe annerledes på det. Fordi Mao søker å få fienden til å gjøre feil, som også er ett av seks punkter som må oppfylles for å gå over til den

---

regulære fasen. (Mao, 1978, s 130) Clausewitz sier på sin side at når fremrykningen går sakte pga avbrytelser, så gjør dette det enklere ”å hente inn” feilsteg som man gjør.⁶(CvC, 1993, s96) Dette skulle tilsi at tiden det tar også virker inn på begge sider, da Clausewitz sine teorier må sees i sammenheng med begge stridende parter. Dette argumentet fordrer naturlig at man innser feilene man gjør, og er i stand til å gjøre noe med dette.

Det er noen interessante punkt til som må taes med, som ikke går frem av Mao’s tekster og derfor teorier beskrevet i teoridelen. De er allikevel viktige å ta med for den gir en annen vinkling som er viktig i denne sammenhengen.

Som nevnt i kildekritikken er Mao’s tekster noe ensidig. Går vi til annen litteratur, så kommer det frem et annet perspektiv. Taylor (2009) beskriver i tredje året av krigen mot Japan, at forskjell i tapstall på hhv kommunistenes og KMT’s side store. På KMT sin side var det mer en en million drept eller såret, mens bare rundt 30 000 av dem var fra de kommunistiske avdelingene. (Taylor, 2009, s 169) KKP var bestemt på å støtte den såkalte ”united front” uttad, men det hevdes at det fra Mao sin side var en egen og skjult agenda der han lot KMT(og de allierte) tro dette.(Taylor, 2009, s 169)

Hvorfor gjør Mao dette? For de allierte i tiden rundt 2. Verdenskrig, så var det å ha store Japanske styrker bundet opp i Kina særdeles hensiktsmessig. Opptil 67% av deres styrker var i en periode opptatt i Kina. (Taylor, 2009, s 189) For de allierte er dette en mulighet å holde dem der ved å støtte både kommunistene og Chiang Kai-Shek’s kamp mot dem. For de allierte var det derfor viktig at begge parter støttet hverandre mot Japan. Det er rimelig å anta at Mao gjorde dette så lenge det gagnet han. Særlig når Mao’s styrker vokste i stort omfang, som økte kostnadene betraktelig.(Taylor, 2009). Stalin på sin side sørget for månedlige bidrag til KKP, Chiang Kai-Shek var avhengig av å vise at han opprettholdt United Front, og subsidierte kommunistene med en andel. På denne måten måtte KKP kun dekke 40% av egne kostnader for å bygge seg opp gjennom krigen mot Japan. Totalt fikk KKP 410 000\$ i slik støtte i måneden.(Taylor, 2009, s 171)

Hvordan relaterer det punktet seg til denne delen av treenigheten? Det gjør den ved det rommet som man opererer i og hvordan talentet og kreativiteten får utspille seg, avhenger av

---

⁶ Clausewitz beskriver dette som ”retrieve a mistake”.

generalens karakter. (CvC, 1993, s 101) Samtidig er det en effektiv måte å utjevne usikkerheten i krigen ved å få dine fiender til å redusere seg på denne måten, samt at du utnytter muligheten som åpner seg. For muligheter og utnyttelse av disse er også en del av Clausewitz' sitt begrep chance and probabilities. Det er med på å gi et argument for hvordan denne delen av treenigheten passer godt inn i Maos teorier, og hvordan denne likheten kommer til syne i et historisk eksempel. Selv om den ikke står beskrevet konkret i Maos teorier direkte.⁷ Japans tap i 2VK er også en annen dimensjon i utfallet av Mao's revolusjonære krig, men utdyper ikke den videre.

Delkonklusjon:

Både Mao og Clausewitz har en sentral plass for Hæren og generalen. Av drøftingen videre kan vi se nyanser, der man ikke direkte finner dette i Maos teorier. Friksjon som begrep nyttes ikke, men vi kan se det indirekte. Deriblant erkjennelsen av at det er en langvarig krig, men også bruken av geriljatakikk som i seg selv er et argument for at man utnytter og er bevisst på denne delen av treenigheten.

Generalens talent, mot og kreativitet er vist gjennom det historiske eksemplet gjennom Taylor(2009) som fremsetter gode argument for at Mao er kreativ og bevisst på å utnytte muligheter, men bruke sjansen for å la dem gjensidig slite hverandre ut, som gir noe mer ro til å bygge seg opp for å nå sitt politiske mål, som leder oss til neste element.

4.3 Subordination of politics

Politikk er svært sentralt i Mao's teorier. Særlig utdragene i teoridelen utdyper dette svært godt, der likhetene kommer svært godt til uttrykk. Mao har i boken Militærskrifter sitat som utdyper politikkens avgjørende rolle, som utdypet i teoriedelen, men det finnes også direkte sitat som i kapittelet Krig og Politikk. "Krig er fortsettelsen av politikken med andre...

---

⁷ Som beskrevet i kildekritikk, oppleves Militærskrifter i utvalg noe ensidig. Det er naturlig å tro at dette ikke ville passe inn i en bok som skal publiseres i Kina, der man fokuserer på Mao og Det kommunistiske Parti sin seier pga deres ofre og innsats og ikke andre faktorer. Samt at det er tekster som er samlet over flere år der, man i periodene samarbeidet utad.

[sic]midler”(Mao, 1978 s 261) I kildehenvisningen er det dog referert til Lenin sin bok Sosialisme og krig.⁸

Likhetene i teorien og dette elementet er derfor ganske tydelig, særlig når Clausewitz er direkte sitert i Mao's teorier. Det er allikevel en side ved denne sammenlikningen som må utdypes. I teoridelen ser vi at myndighetene står som representant og den ”rasjonelle” aktør. Clausewitz sier selv i avsnittet med treenigheten at ”it mainly concerns the government”(…) (CvC, 1993, s 101), og videre “(…) but the political aims are the business of government alone.” (CvC, 1993, s 101)

Skal vi la denne delen av treenigheten gjelde i Maos teorier, må vi utvide statsbegrepet. Det er denne delen av treenigheten som også Martin Van Creveld kritiserer, da han mener det ikke passer inn i moderne lavintensitetskonflikter. (Strachan & Rothe ed(s), 2007, s 7) der motstanderne kan være grupper eller ”annet” som ikke er en myndighet eller stat i ”Westphalersk” forstand.

Som Hew Strachan(2007) argumenterer for i introduksjonen i boken Clausewitz and the 21st Century, kan man ”bytte” ut states med ”warring communities” Det betyr som han påpeker videre at man påtvinger en moderne forståelse av et ord på et Clausewitsisk konsept. Det skal vi være forsiktig med her også, selv om Clausewitz bruker dette uttrykket der han sier: ”When whole communities go to war- whole peoples, and especially civilized peoples-the reason always lies in some political situation.” (CvC, 1993, s 98).

I denne sammenhengen blir det derfor mulig å argumentere for at Mao etter hvert driver et opprør i et slikt omfang at man kan begynne å prate om statsfunksjoner. Viktigheten med opprettelse av baser, og hans politiske fokus uttrykker dette. Dette er en effektiv måte og sette en administrasjon rundt i landet, samt et sted å drive politisk og militær virksomhet for å styre og dermed utgjøre den rasjonelle delen av krigen. Dette ser vi særlig utslag for mot slutten av hans revolusjonære krig. Der vi ser Mao mot slutten mobiliserer 600 000 soldater i Huai-Hai felttoget i 1948-49. Ledelse og administrasjon av et slikt felttog er en betydelig oppgave. Som beskrevet tidligere fikk KKP 410 000\$⁹ i mnd bare i støtte, som i seg selv

---

⁸ Rimelig å anta at dette er en referanse Mao har til Clausewitz, og at Lenin har et tilsvarende sitat i nevnte bok.

⁹ I Taylor(2009) beskrives 358 000\$ som 3,2mill \$ i 2005 kurs)

krever en god administrasjon. Derfor kan vi argumentere for at han står nærmere et statsbegrep enn opprørerguppe.

Trekker vi litt videre på denne må vi kanskje snu litt på Mao's teorier, når det gjelder den politiske dimensjonen. Altså at Clausewitz ide om at krig er en videreføring av politikken, mot Mao som driver en krig for å utøve sin politikk. Clausewitz på sin side snakker om stater som utøver politikk, og anvender krig som ett middel i utøvelsen av denne. Mao på sin side er ikke i denne posisjonen enda, han kjemper om retten til å utøve sin politikk, og dette gir oss en interessant nyanse i denne sammenhengen. Allikevel er krig kun middelet, derfor er det ikke nok til å kalle det en ulikhet, men mer en nyanse. En nyanse vi kjenner igjen fra europeisk tidlige moderne historie.

Hvis vi følger en interessant parallell fra tidlig moderne Europa, der samspillet mellom soldat og administrasjon fører til en stående hær og mer profesjonelt byråkrati. (Paret, 1992, s 11) Paret (1992) argumenterer videre for at når dette er på plass, vil myndighetene de tjener bli vesentlig mer stabile. Hvis vi setter dette inn i opprør fra den tiden, er det en slående likhet med Mao. "Interests opposed to the central authority, (...) - because they want to assume power itself, need to develop or adopt the same kinds of regular and permanent bureaucratic military institutions to achieve their aims." (Paret, 1992, s 11) Dette kan være med på å forklare viktigheten Mao ser i etablering og utbygging av baser og sitt politiske fundament..

Hvis vi utvider statsbegrepet, hva er det vi utvider det fra sett ift Clausewitz sin samtid. På den tiden var det militære underlagt kronen, og i sum underlagt kongens kontroll. Går vi tilbake noen tiår før Clausewitz ser vi at : "Prussia's wars were fought as the expression of one man's political and strategic will." (Paret, 1992, s 15). En skal være forsiktig med å trekke parallellen for langt, men det er noen likheter og tendenser som er verdt å merke seg. Særlig med referanse til administrasjon, og ledelse av store avdelinger, samt bruk og plan med budsjetter som nevnt tidligere.

Dette er interessante nyanser, for når vi tenker på en moderne stat i dag gjerne med demokratiske undertoner, og stat på Clausewitz sin tid så er det noen viktige forskjeller. Da med hensyn til sitatet over. Så hvis vi argumenterer for en utvidelse av statsbegrepet, så tar vi en moderne vri på diskusjonen. Ser vi på historien, ser vi at det kan være enkelte likheter

---

mellom Mao's type styre og ledelse av hans revolusjonære krig, og det som var i Clausewitz sin samtid, der noen få styrte over øvrige. Ikke ulikt Kina i dag.

Delkonklusjon

Diskusjonen omkring myndigheter og denne delen av treenigheten er interessant. Det at Mao i dette tilfellet må utøve krig, for å kunne utøve sin politikk er interessant. Dette gir en nyanse men den historiske tråden er med på å underbygge en likhet. Og at det muligens ikke er så langt unna Clausewitz' Prøysen ift styresett og Maos ledelse og delvis Kina i dag.

Uavhengig av hvordan vi ser på begrepet stat, er hans politiske fundament avgjørende for hans teorier, og krig er uansett ett middel, for å oppnå det politiske målet. Derfor er det i Mao's teorier tydelige paralleller til denne delen av treenigheten. Han sier det så tydelig at uten det politiske arbeidet vil krigen være vanskelig å vinne.

5. Konklusjon

Problemstillingen i denne oppgaven stilte spørsmålet: ”I hvilken grad finner vi igjen Clausewitz’ treenighet, i Mao’s teorier om revolusjonær krig.” Før jeg konkluderer skal jeg oppsummere funnene i denne oppgaven.

Både Mao og Clausewitz ser viktigheten av en iboende ”passion” i folket. Særlig sitatet vedrørende bondens posisjon i Maos samtid, er et kraftig testament på dette. Det at Mao bruker bøndene i sitt opprør virker derfor også naturlig, sett opp mot det sitatet. Allikevel er det en nyanse som jeg pekte på i den delen av drøftingen, der Mao trekker denne delen lengre enn Clausewitz. Årsaken ligger i Maos behov for å bygge og drive ett opprør i sin langvarige krig.

Når det gjelder Chance and Probability, ligger det ikke en direkte likhet i ord. Men det faktum at Mao har geriljakrigføring som taktikk, samt utnyttelse av Kina som et enormt land, viser denne delen indirekte i hans teorier. Når det går på talent og kreativitet, er nok det historiske eksempelet fra Taylor(2009) et viktig argument for at det er likhet og eksempelet viser det i praksis. Selv om Maos teorier, av grunner påpekt i drøftingen, ikke omtaler dette direkte.

Politikkens rolle er den delen som har størst likhet. Selv om jeg i drøftingen problematiserer statsbegrepet, og vrir på det og sier at Mao bruker krig for å få utøve sin politikk, rokker det ikke ved prinsippet om politikken som det avgjørende og retningsgivende i krig, som er svært likt. Drøftingen forankret i teoridelen om Mao’s teorier, gir klare argument for dette. Særlig måten Mao utdyper viktigheten av et politisk program, og hvordan han understreker at alle nivå skal få kjennskap til dette, viser likheten i praksis og i teori.

Konklusjon

Ut av dette kan man si at Clausewitz treenighet finnes igjen i meget stor grad i Maos teorier om revolusjonær krig. Der den politiske koblingen er tydeligst, sammen med bruken av befolkningen og elementet chance.

Referanseliste

Behrens, C.B.A (1976) *Which Side Was Clausewitz On?*. The New York Review. Okt 14th 1976. s 41-44.

Clausewitz, Carl, Von. (1993). *On War*(15th ed.) New York: Alfred A. Knopf

Clausewitz, Carl, Von. (2006). *Vom Kriege* (15.auflage). Germany: Rowohlt Taschenbuch Verlag

Clausewitz, Carl Von. (1950). *Principles of War*.(7th.ed) Harrisburg, Pennsylvania: The Telegraph Press.

Galula, David. (2006). *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice*. Westport, Connecticut: Praeger Security International

Handel, Michael I.(ed) (1989).*Clausewitz and Modern Strategy*.(2nd ed). London: Frank Cass and Company Limited.

Howard, Michael. (2001). *WAR IN EUROPEAN HISTORY*. New York: Oxford University Press.

Howard, Michael. (1992). *Clausewitz: Past Masters*(6th ed). Oxford, New York: Oxford University Press.

Kvarv, Sture. (2010). *Vitenskapsteori: tradisjoner, posisjoner og diskusjoner*. Oslo: Interface Media

Laqueur, Walter. (1977) *Guerilla*. London: Weidenfield and Nicolson

Paret, Peter. (1992) *Understanding War: Essays on Clausewitz and the History of Military Power*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Paret, Peter. (2007). *Clausewitz and the State: The man his theories, and his times*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Rønnfeldt, Carsten. (2005). *Virkelighetssyn: I konsept for læring og utvikling ved Krigsskolen*. Oslo: Krigsskolen

Schmitt, Carl. (2007). *Theory of the Partisan*. New York: Telos Press Publishing.

Strachan, Hew & Herberg-Rothe(ed's). (2007) *Clausewitz in the Twenty-first Century*. Oxford: Oxford University Press.

Taylor, Jay. (2009). *The Generalissimo: Chiang Kai-Shek and the struggle for modern China*. London, England: Harvard University Press.

Tse-tung, Mao. (2000). *ON GUERRILLA WARFARE*. Chicago: University of Illinois Press.

Tsetung, Mao. (1978). *Militærskrifter i utvalg*. Oslo: Forlaget Oktober

Villacres, Edward J & Bassford, Christopher.(1995). *Reclaiming the Clausewitzian Trinity*.

Parameters. US Army War College. Hentet fra internett 01.12.2012 fra Url:

<http://www.carlisle.army.mil/USAWC/parameters/Articles/1995/1995%20villacres%20and%20bassford.pdf>